

Lenka a Petr Pavelčíkovi

Jak na bylinky

pracovní listy pro I. stupeň
základní školy

Lidová moudrost
říká, že není na světě
bylina, aby na něco nebyla.
Pojďme tedy společně
nahlédnout do
světa bylinek.

Název: Jak na bylinky
Autor: Lenka Pavelčíková
Grafické zpracování, ilustrace: Petr Pavelčík

Vydavatel: Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště, příspěvková organizace
Adresa vydavatele: Purkyňova 494, 686 06 Uherské Hradiště

Tisk: Tisk Sarpet s.r.o.

Vytvořeno v roce 2021 v rámci projektu r. č. RP04-20/026 „Jak na bylinky“, podpořeného Zlínským krajem.

Přírodovědné centrum
při DDM Uh. Hradiště

AHOJ DĚTI

Bylinky jsou našimi silnými spojenci proti různým bolestem a nemocem. Často nám pomohou ještě dříve, než musíme jít k lékaři. Dříve lidé znali spoustu bylinek ve svém okolí a v případě nutnosti je často využívali.

Bohužel v dnešní době se vědomosti o bylinkách pomalu ztrácí. Známe bylinky, které si můžeme koupit v obchodě. Využíváme je zejména v kuchyni. Dokázali byste si však natrhat bylinky venku na louce nebo v lese?

Stará lidová moudrost praví: „**Na každou nemoc vyrostla bylina.**“

Pojďme se tedy s některými bylinkami seznámit.

Co vás čeká?

Seznam pracovních listů

Hurá na bylinky
Přírodní lékárna otevřena
Atlas bylinek
Stavba těla bylinky
Fialka nebo violka?
Bylinkové pexeso
Ochranné škapulíře
Bylinkový čaj
Můj bylinkový čaj na ...
Počítání s bylinkami
Bylinky, kam se podíváš
Vitamínový květináč
Rodný list semínka
Bylinkový herbář
Cesta bylinkovou říší

Příroda je 24 hodin denně otevřenou lékárnou, která nám může nabídnout velké množství různých bylinek na naše neduhy. Ale jak bylinky sbírat, aby to bylo správně?

HURÁ NA BYLINKY

Pravidla pro sbírání, sušení a skladování bylinek.

Přečti si následující dvojice vět a vyber z nich tu správnou. ✓

☐

Sbíráme bylinky na polích, podél cest a v parcích.

☐

Sbíráme bylinky tam, kde víme, že nejsou znečištěné či zaprášené.

☐

Sbíráme bylinky na místech, kam chodí čůrat psi.

☐

Při sběru bylinek se vyhýbáme místům, kam se chodí venčit psi.

☐

Sbíráme bylinky, které jsou čerstvé a nepoškozené.

☐

Sbíráme bylinky povadlé, skvrnité či staré.

☐

Sbíráme jen bylinky, které poznáme.

☐

Sbíráme všechny bylinky, které se nám líbí.

☐

Bylinky sbíráme po dešti nebo za rosy.

☐

Bylinky sbíráme za sucha.

☐

Posbírané bylinky si dáme do košíku.

☐

Posbírané bylinky si dáme do igelitové tašky.

☐

Bylinky sušíme na přímém sluníčku.

☐

Bylinky sušíme ve stínu na suchém a vzdušném místě.

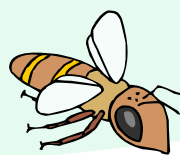
☐

Bylinky uklízíme do sklenic oschlé, doschnou ve sklenici.

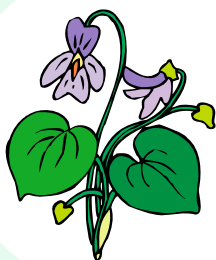
☐

Bylinky uklízíme do sklenic dokonale suché.

PŘÍRODNÍ LÉKÁRNA OTEVŘENA

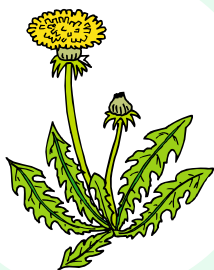

Poznáš bylinky na obrázcích? Víš, jak nám mohou pomoci? Prohlédni si bylinky na obrázcích níže. Každou bylinku spoj s jejím jménem a vyber, jaké má účinky.

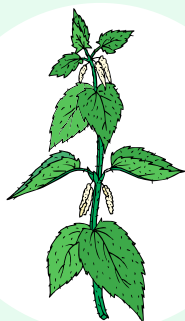
Sedmikráska
chudobka

a) Tiší kašel, pomáhá vykašlávat, tiší bolesti hlavy, pomáhá při čistění organismu a krve, podporuje čůrání.

Podběl
lékařský

b) Pomáhá proti bolesti, horečce, zánětům a nachlazení.

Pampeliška
lékařská

c) Pomáhá při zápalu plic a pomáhá plíce čistit, tiší kašel, zvyšuje srážlivost krve.

Violka
vonná

d) Bojuje proti únavě, pomáhá proti vyrážkám, pomáhá trávení, podporuje pocení, a prý pomáhá i u některých druhů rakoviny.

Kopřiva
dvoudomá

e) Pomáhá při chudokrevnosti, zlepšuje cukrovku, je močopudná (chodí se po ní čurat), pomáhá při trávení a proti únavě. Také posiluje imunitu.

Plicník
lékařský

f) Pomáhá při kašli, chrapotu, zánětu průdušek, astmatu, ale také třeba při bolestech ucha.

ATLAS BYLINEK

- Pomůcky:
- tvrdý papír A4
 - tužka a pravítko
 - pastelky, atlas rostlin
 - provázek
 - nůžky
 - děrovačka

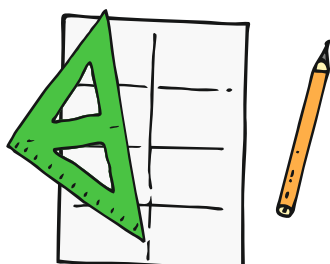

Ono se snadno řekne jít ven a natrhat si bylinky. Jenže, jak ty správné bylinky poznat? Mohou ti pomoci různé knihy nebo internet. Mnohem lepší je si takový atlas vyrobit. Tak se o bylinkách člověk naučí nejvíce.

1.

Papír pravítkem a tužkou rozděl na 8 stejných dílů.

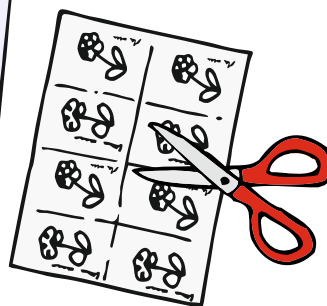
2.

Do každého dílu si nakresli podle atlasu jednu rostlinku a napiš si, jak se jmenuje.

3.

Papír rozstříhej na jednotlivé díly.

4.

Každému dílku děrovačkou udělej díru v pravém horním rohu.

5.

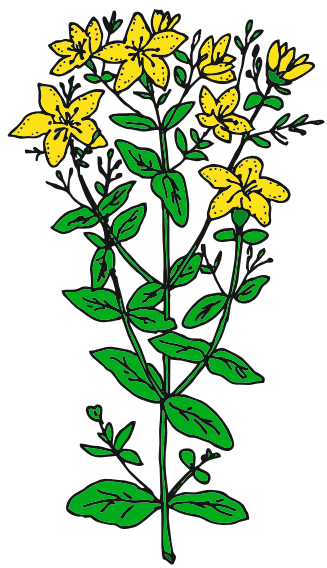
Na druhou stranu papírků si můžeš nakreslit, k čemu a jak se rostlinka používá.

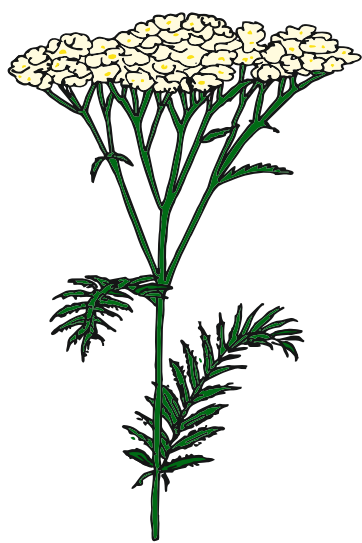
6.

Všechny dílky navleč na provázek. Na provázku uvaž větší očko.

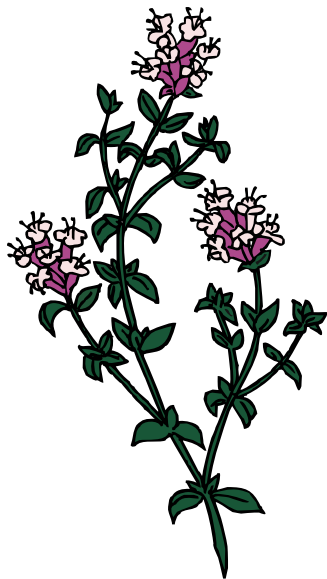
Třezalka tečkovaná

Řebříček obecný

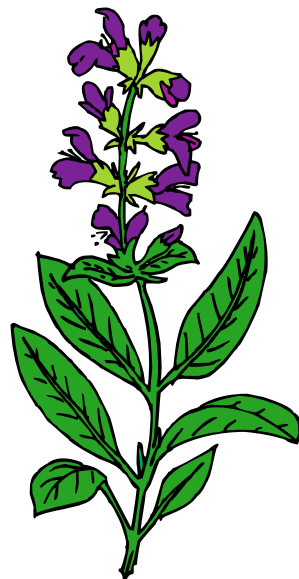
Heřmánek pravý

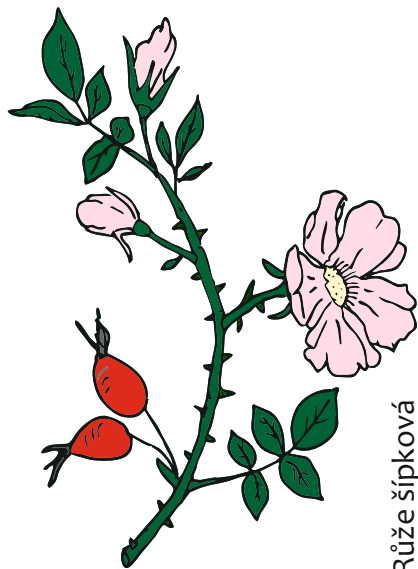
Mateřídouška obecná

Rozmarýn lékařský

Šalvěj lékařská

Růže šípková

Jitrocel kopinatý

Pelyněk pravý

Heřmánek pravý

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Řebříček obecný

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Třezalka tečkovaná

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Šalvěj lékařská

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Rozmarýn lékařský

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Mateřídouška obecná

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Pelyněk pravý

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

Jitrocel kopinatý

Co sbíráme:

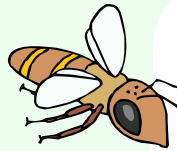
Na co je dobrá:

Růže šípková

Co sbíráme:

Na co je dobrá:

STAVBA TĚLA BYLINKY

Až vyrazíš ven na sběr bylinek, podívej se na bylinku i pořádně zblízka. Prohlédni si ji třeba pod lupou. Určitě najdeš spoustu zajímavých věcí.

Vyber si jednu rostlinku a tu nalep na vyznačené místo. Pak si popiš jednotlivé části těla rostlinky. Připiš si také, jaké zajímavosti jsi na rostlince objevil (chlupy, trny, háčky, ...).

Místo pro nalepení bylinky

Víš, jak se řeknou jednotlivé části těla rostlin anglicky?

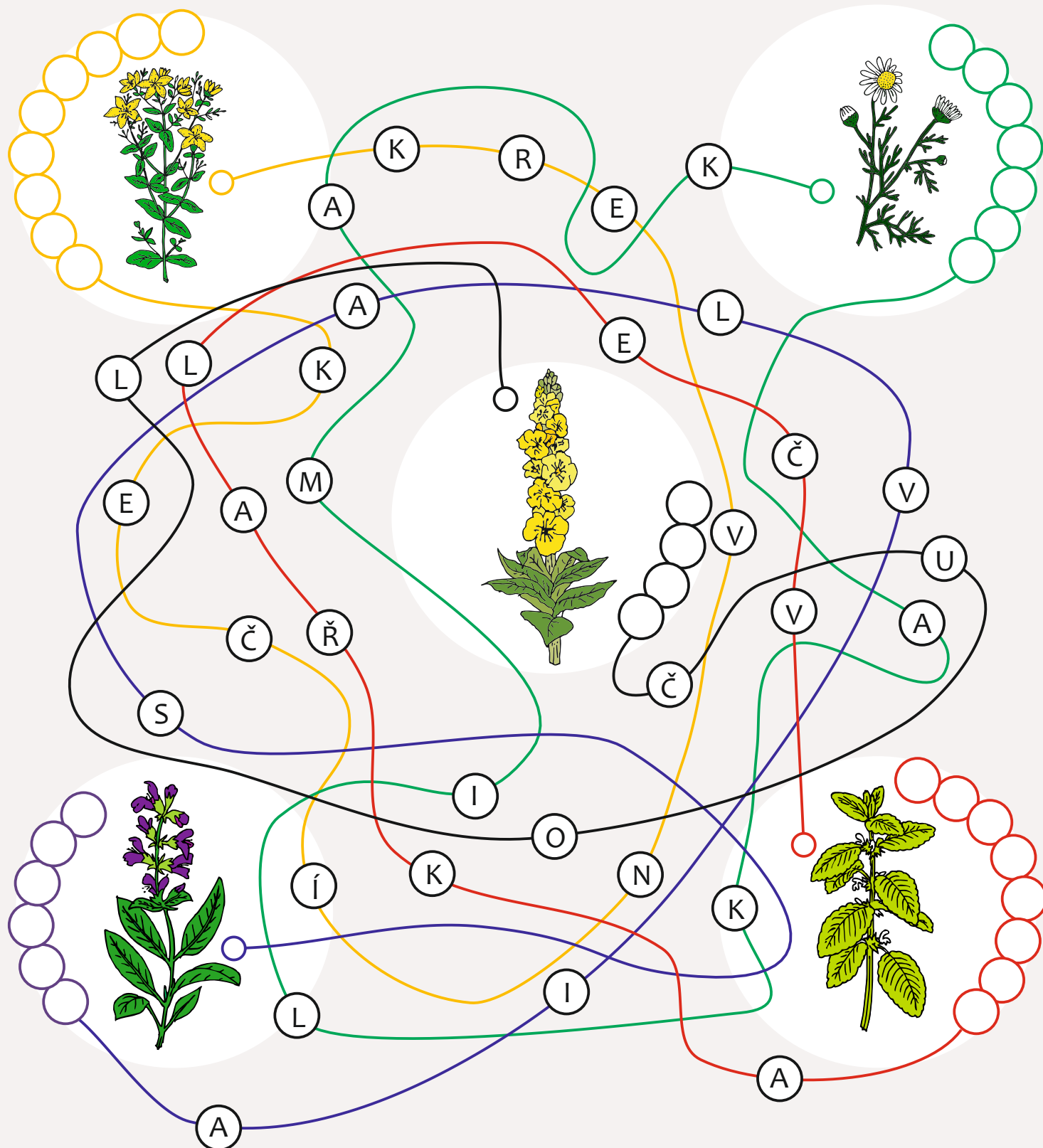

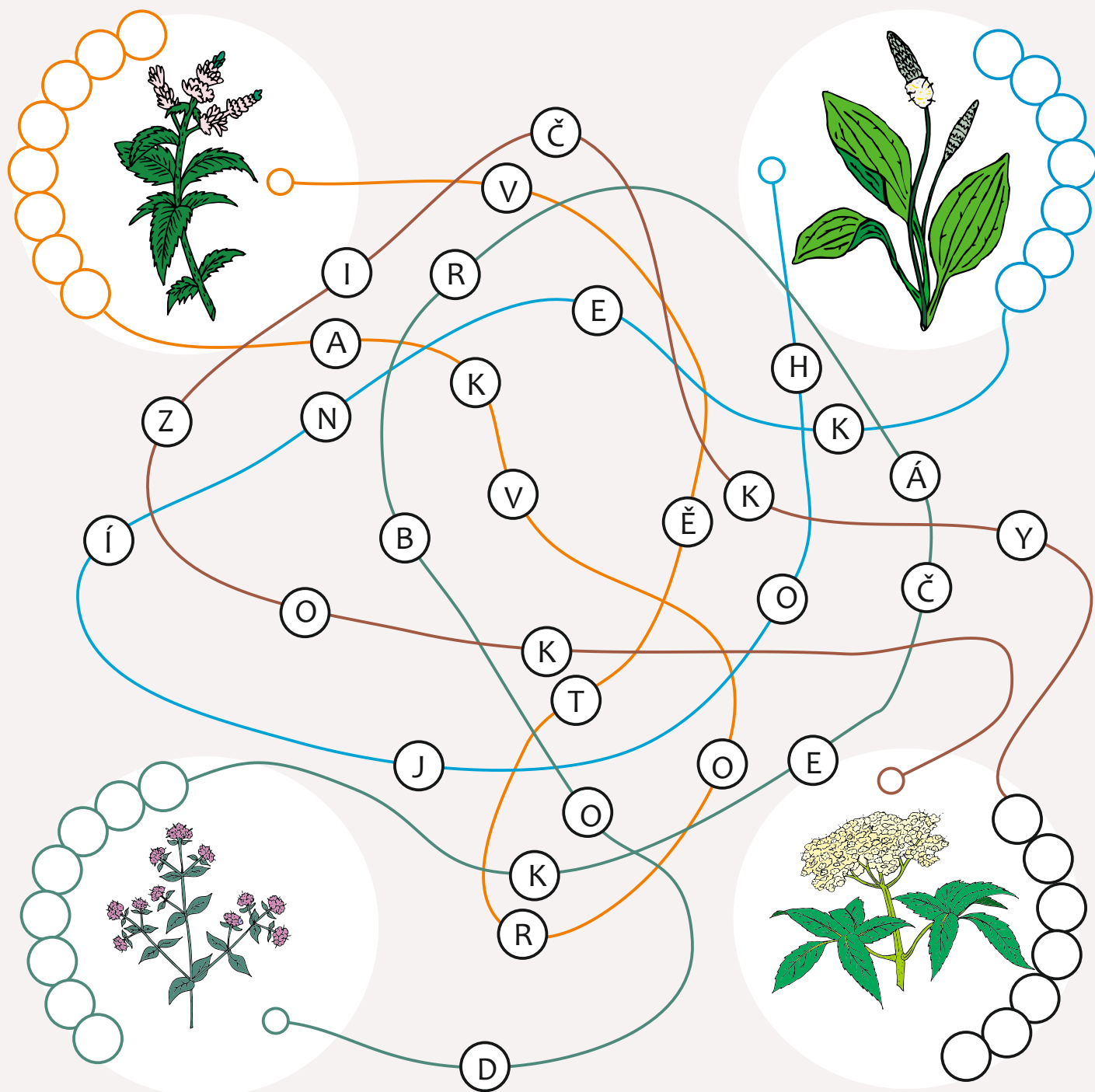
Plod
Květ
List
Stonek
Kořen

FIALKA NEBO VIOLKA?

Každá bylina má své odborné jméno. Ale dříve nechodili lidé do školy, aby se jejich jména naučili. Proto si bylinky pojmenovávali po svém. Jména vymýšleli podle vzhledu bylinky, jejích vlastností nebo jejího nejčastějšího použití. Na obrázcích níže najdeš často používané bylinky v lidovém léčitelství. Od každé bylinky vedou korálky, ve kterých je schován lidový název bylinky. Ten přepiš do prázdných korálků na konci. Zkus vymyslet, proč se asi vyobrazeným bylinkám takto říkalo.

Šalvěj lékařská – *salvia* – název odvozen z řeckého slova *salvare*, což znamená zachránit.

Lidé dříve věřili, že pokud šalvěj nosí u sebe, nezemřou.

Máta peprná – *vētrovka* – při žvýkání bylinky lidé měli větrový dech a pocit chladu v puse.

Divizna velkokvětá – *louč*– dříve lidé namáčeli suché stonky divizny do loje a svítili jimi.

Meduňka lékařská – *včelařka* – meduňka je v době květu hojně navštěvována včelami sbírajícími nektar.

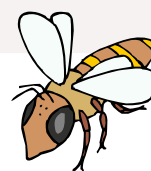
Jitrocel kopinatý – *hojínek* – čerstvá bylinka, přiložená na ránu, nám pomáhá při hojení různých zranění.

Heřmánek pravý – *kamilka* – název je odvozen z latinského jména *chamomilla*, což znamená heřmánek.

Třezalka tečkovaná – *krevníček* – lidé dříve věřili, že červené barvivo, které bylina obsahuje, je krví sv. Jana.

Bez černý – *kozyčky* – všechny části bylinky (květy, plody a listy) mají rády kozy a často bylinku okusují.

Dobromysl obecná – *dobráček* – pití čaje či žvýkání rostliny zlepšuje náladu.

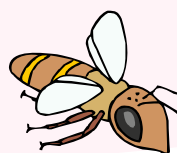

BYLINKOVÉ PEXESO

Pomůcky: tvrdý bílý papír A4, pravítko, tužka, nůžky, pastelky, lepidlo, vytisknuté obrázky nebo vystřižené bylinky z časopisů

- Postup:**
- Papír si pomocí pravítka rozděl na 24 dílků (4 x 6).
 - Papír rozstříhej na jednotlivé dílky.
 - Na dvanáct dílků si nalep různé vystřižené bylinky z časopisů. Můžeš si i připsat jejich jméno.
 - Ke každému dílku s nalepenou bylinkou si domaluj druhý dílek se stejnou bylinkou.
 - Jakmile máš hotovo, můžeš začít hrát pexeso.

Pokud si nechceš pexeso vyrobit sám, můžeš si rozstříhat a zahrát pexeso připravené na protější straně.

Jak se jenom ty bylinky naučit poznávat. Co takhle pexeso. Ale musíš si ho první vyrobit. Pak si pexeso můžeš zahrát s kamarády, sourozenci nebo rodiči.

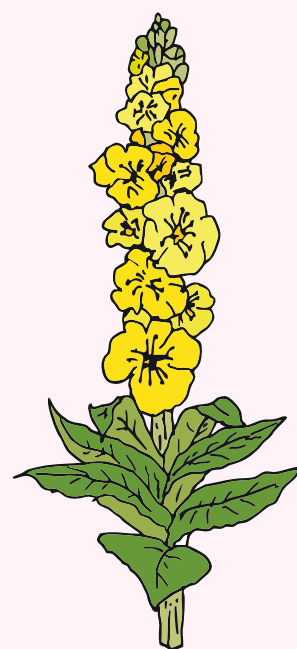
Lidová moudrost praví

mateřídouška, řebříček, heřmánek, třezalka, jitrocel, růže, šalvěj, rozmarýn, pelyněk, hluchavka, divizna, kopřiva

Mluví se zde o dvou bylinkách, kterých si pro své účinky lidé vážili nejvíce. Které to jsou?

V osmisměrce vyškrtej všechny bylinky, které najdeš v rámečku. Zbylá písmena pak po řádcích přepiš na řádek pod osmisměrkou.

K	P	P	E	L	Y	N	Ě	K	Ř	E	D	H	H
E	E	J	Ě	V	L	A	Š	Ř	M	Á	N	K	L
N	E	A	V	I	Ř	P	O	K	E	M	S	M	U
Á	E	J	I	T	R	O	C	E	L	Ž	K	N	CH
M	I	P	T	Ř	E	Z	A	L	K	A	Ů	Ř	A
Ř	E	D	B	R	O	Z	M	A	R	Ý	N	R	V
E	E	Z	E	K	E	Č	Í	Ř	B	E	Ř	M	K
H	K	L	E	A	N	Z	I	V	I	D	K	N	A
I	!	M	A	T	E	Ř	Í	D	O	U	Š	K	A

TAJENKA:

Kopřiva dvoudomá		Pelyněk pravý		Růže šípková		Heřmánek pravý	
Divizna velkokvětá		Hluchavka bílá		Rozmarýn lékařský		Šalvěj lékařská	
Jitrocel kopinatý		Třezalka tečkovaná		Mateřídouška obecná		Řebříček obecný	
Kopřiva dvoudomá		Pelyněk pravý		Růže šípková		Heřmánek pravý	
Divizna velkokvětá		Hluchavka bílá		Rozmarýn lékařský		Šalvěj lékařská	
Jitrocel kopinatý		Třezalka tečkovaná		Mateřídouška obecná		Řebříček obecný	

BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY
BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY
BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY
BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY
BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY
BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY	BYLINKY BYLINKY

Různá nebezpečí na nás
číhají i dnes, a tak se takový
škapulíř může hodit. Pojdme
si společně jeden vyrobit.

OCHRANNÉ ŠKAPULÍŘE

Víš, co to je škapulíř? Škapulíř je amulet na ochranu. Dříve lidé nosili takové amulety při sobě, většinou na krku, aby je ochraňovaly před zlými silami, nemocemi, před neštěstím nebo čarodějnicemi. Nejčastěji měli škapulíře červenou barvu, což je barva života a lásky.

Postup: - Čtverec plátna si rozlož na podložku a vyrovnej.
- Doprstřed plátna dej jednotlivé suché bylinky a věci, které chceš do škapulíře dát.
- Plátno svaž do ranečku a poté prošij.
- Hotový škapulíř si zavěs na krk.

Poznámka: Pokud vyrábíš škapulíř z plátěného pytlíčku, bylinky v pytlíčku také zašij, aby se ti nevysypávaly.

Pomůcky: - čtverec plátna velikosti 10 x 10 cm nebo plátěný pytlíček
- nůžky
- šňůrka na zavěšení na krk
- jehla a nit
- bylinky dle výběru

Do škapulířů se nejčastěji dávaly bylinky, natrhané o Svatojánské noci, což je noc z 23. na 24. června. Lidé dříve věřili, že tehdy tyto byliny mají největší moc.

Co dát do škapulíře?

Škapulíře si lidé vyráběli sami podle toho, co si přáli, nebo před čím se chtěli chránit. Připravili jsme pro tebe seznam věcí, které můžete do škapulíře dát.

Na přivolání lásky: vstavač, myrta, kořen lékořice, květ lípy

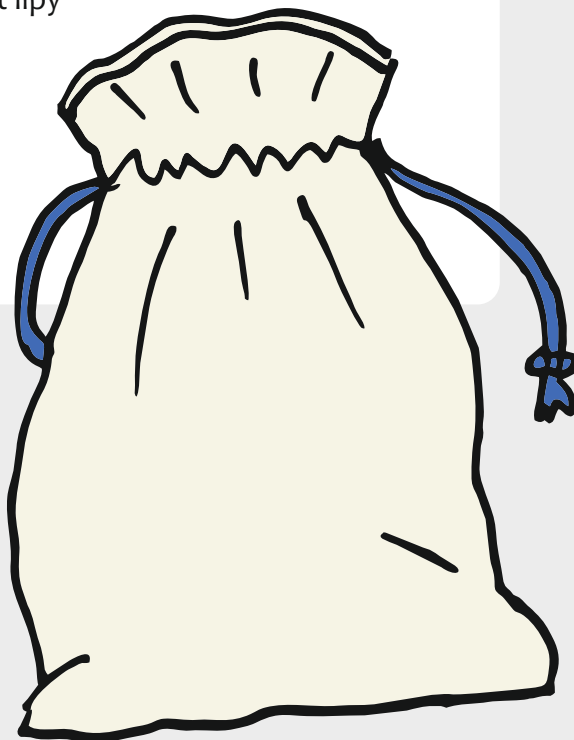
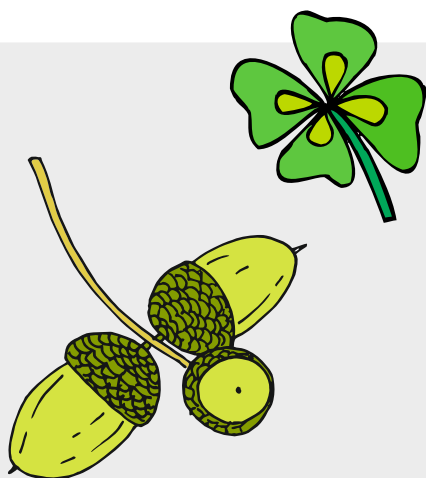
Pro peníze: šupina, pětilístek, kořen kosatce

Svatojánský škapulíř: třezalka, řebříček, heřmánek, mateřídouška, rozmarýn, šalvěj, růže, jitrocel, pelyněk

Na ochranu: kopřiva, jmelí, dubová kůra, durman, pýr

Pro štěstí: čtyřlístek, leknín

Proti nemocem: žalud

BYLINKOVÝ ČAJ

Čaj si můžeme vařit s bylinek čerstvých i sušených. U čerstvých bylinek je příprava čaje jednoduchá. Stačí natrhat pár lístků či květů a dát je do hrnku. Pak už jen zalijeme horkou vodou. U sušených bylinek dáváme na jeden hrnek 1- 2 čajové lžičky sušené směsi. Opět zalijeme horkou vodou a necháme 10 minut vyluhovat. Pak čaj přecedíme a pijeme.

V bylinkovém čaji můžeš nalézt různé bylinky podle toho, na jakou nemoc či neduh je čaj určený. Podívej se do hrnečků na obrázku. Poznáš bylinky, které jsou v hrnečcích? Napiš si jejich jméno na cedulky.

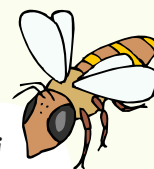

Určitě všichni znají z obchodů bylinkové čaje v sáčkích. Víš ale, jak si takový bylinkový čaj namíchat doma? Není to nic složitého. Jen to chce vědět, jaké bylinky použít.

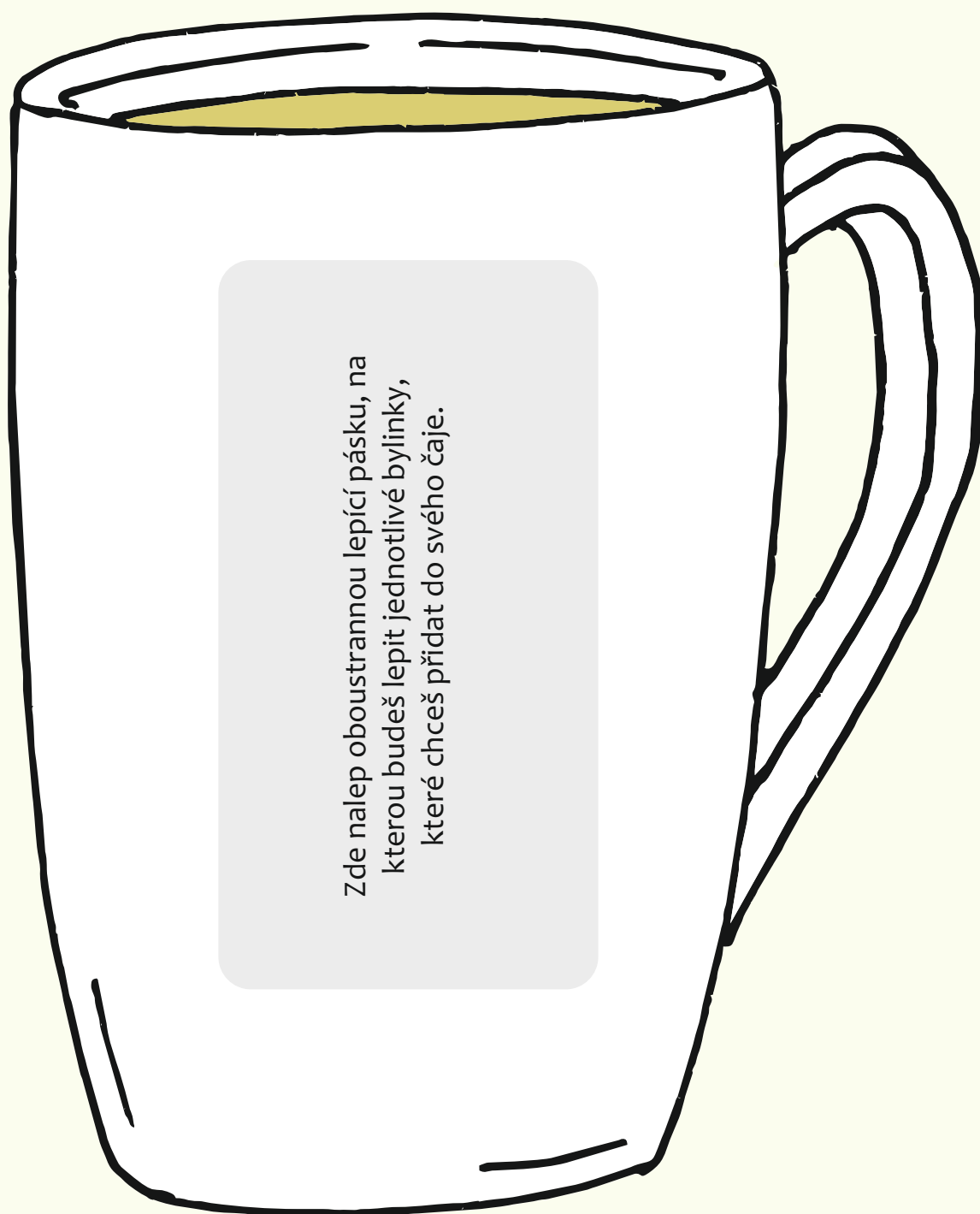
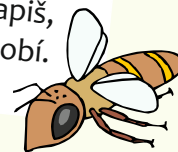

MŮJ BYLINKOVÝ ČAJ NA:

.....

Skus vymyslet svůj
vlastní čaj na neduhy.
Do hrnku nalep bylinky,
které do čaje použiješ.
Nad hrnek pak napiš,
na co tvůj čaj působí.

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na
kterou budeš lepit jednotlivé bylinky,
které chceš přidat do svého čaje.

Když je člověku smutno, určitě mu přijde vhod čaj na dobrou náladu. Tady najdeš recept na jeden takový čaj. Nejprve ale musíš spočítat, co do takového čaje patří za bylinky.

POČÍTÁNÍ S BYLINKAMI

ČAJ NA DOBROU NÁLADU

V tabulce níže doplň do prvního řádku písmenka abecedy a do druhého řádku čísla.

A			Č			F	G				K	
1						7						14
		Q	Ř				U				Z	
	18											31

Spočítej jednotlivé soubory příkladů. Vedle spočítaného výsledku pak do rámečku napiš písmeno z abecedy, které číslu odpovídá.

2 lžíce

$$\begin{array}{l} 3 \times 3 = \square \\ 2 \times 7 = \square \\ 5 \times 5 = \square \\ 20 : 2 = \square \\ 6 : 6 = \square \\ 13 + 13 = \square \\ 9 + 4 = \square \\ 14 + 15 = \square \end{array}$$

3 lžíce

$$\begin{array}{l} 15 : 3 = \square \\ 23 - 6 = \square \\ 8 : 4 = \square \\ 5 \times 4 = \square \\ 13 + 4 = \square \\ 5 \times 3 = \square \\ 3 + 26 = \square \\ 11 + 11 = \square \\ 2 \times 7 = \square \\ 29 - 18 = \square \end{array}$$

1 hrst

$$\begin{array}{l} 3 \times 5 = \square \\ 24 : 4 = \square \\ 25 : 5 = \square \\ 12 + 13 = \square \\ 4 \times 4 = \square \\ 5 + 8 = \square \\ 7 + 22 = \square \end{array}$$

2 lžíce

$$\begin{array}{l} 6 + 7 = \square \\ 29 - 12 = \square \\ 4 + 14 = \square \\ 30 - 9 = \square \\ 4 + 7 = \square \\ 29 - 3 = \square \\ 13 + 16 = \square \end{array}$$

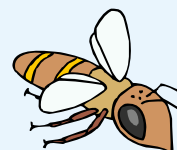
- Postup:**
- Bylinky dej do sítka do konvice.
 - Přelij je 2 litry vařící vody.
 - Nechej asi 15 minut louhovat. Poté čaj sced'.
 - Přidej 2 lžíce citrónové šťávy a med. Pij ještě teplé.

BYLINKY, KAM SE PODÍVÁŠ

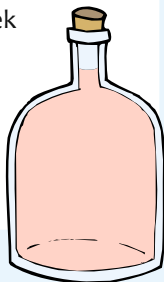
Když se řekne bylinky, každý si první představí bylinkový čaj. Bylinky se ale používají i při výrobě spousty dalších léčivých věcí. Možná víš, že má bylinky maminka v kosmetice. Víš ale, že se používají při výrobě léků? A také se přidávají co celé řady potravin jako ochucovadlo. Vraťme se ale zase domů. I doma můžeš bylinky využít na více věcí, než jen čaj.

Dokážeš vyluštit skryté názvy? Přepiš je pak k jednotlivým receptům.

ARUTKNIT

Do 0,5 litrové lahve dej bylinky. Zalij je až po hrdlo lihem. Dobře uzavři. Nechej 10 – 14 dní luhovat. Občas protřep. Nakonec sced' do čisté lahve. Výsledek používáme jako kapky.

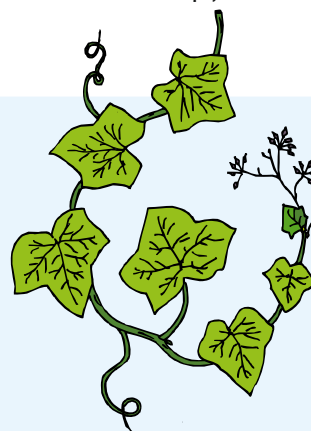

STMA

Do hrnce dej 250 g vepřového sádla a rozpust' ve vodní lázni. Přidej dvě hrsti sušených bylinek a chvíli vař. Nechej 2 dny uležet. Poté opět směs zahřej, sced' a nechej vychladnout. Můžeš přidat trochu včelího vosku. Výsledek si mažeme na tělo.

VAŠŤÁ

Do velké sklenice dej dva litry převařené vody. Do ní dej velké množství různých bylinek a 2 lžíce kyseliny citrónové. Nechej 24 hodin stát. Poté sced', přidej 2 kg cukru a převař. Dej do lahví a pořádně uzavři. Výsledek mícháme s vodou a pijeme.

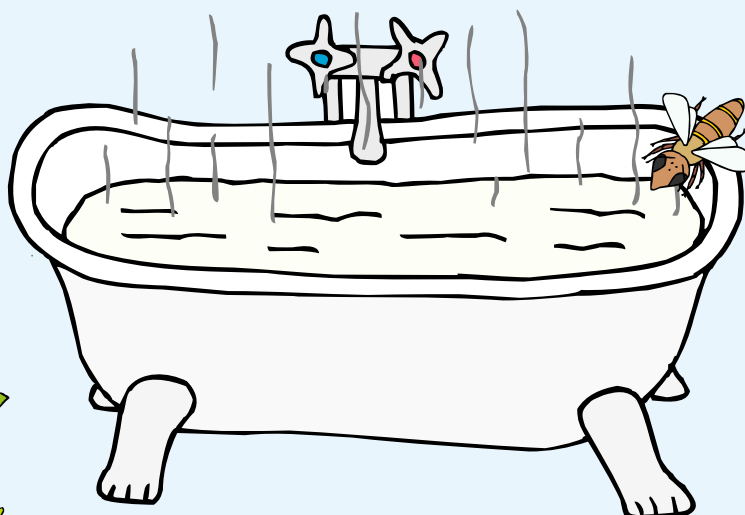
PURIS

Do sklenice s uzávěrem postupně vkládej tři hrsti čerstvé očištěné bylinky (může být krájená) a 3 hrnky třtinového cukru. Sklenici po naplnění uzavři a dej na slunné místo. Po deseti dnech obsah přeced' a dej do ledničky. Výsledek užíváme po lžících na různé nemohy.

PELKOU

Napust' si horkou vanu a přidej silný odvar z bylinek. V horké vaně odpočívej.

VITAMÍNOVÝ KVĚTINÁČ

Jak už bylo jednou řečeno, není na světě bylina, aby na něco nebyla. Každý ale nemá možnost si zajít pro bylinky ven, nebo si je pěstovat na zahrádce. Proč se tedy nepustit do pěstování bylinek na parapetu okna? Pojďme si spolu vytvořit vitamínový květináč, ze kterého si můžeš pak brát jeho zelené části na ozdobení a vylepšení své svačinky.

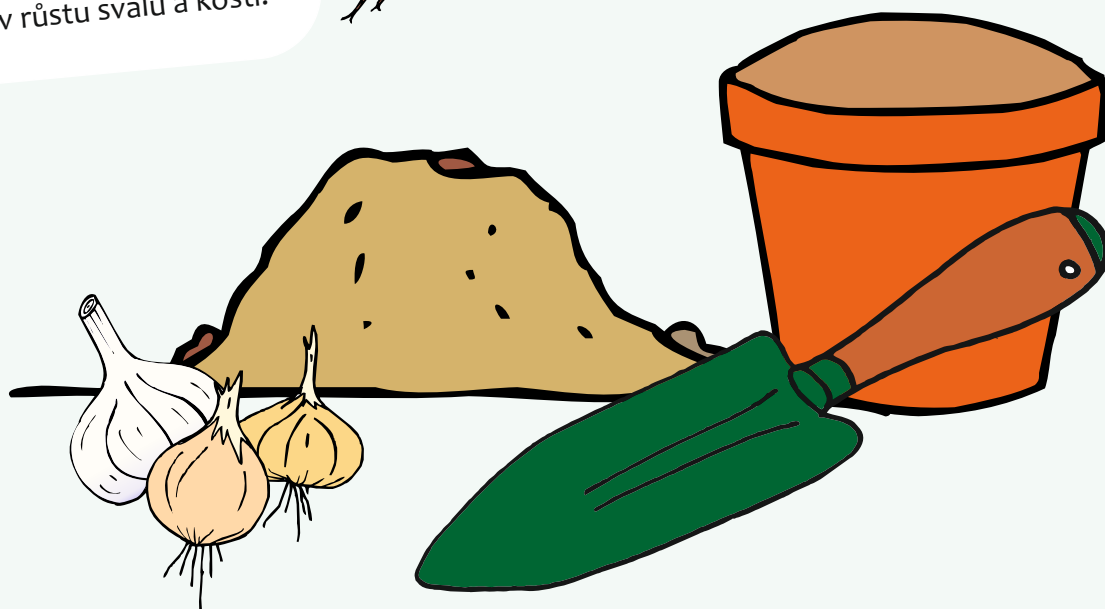
Pomůcky: květináč s podmiskou, voskovky nebo jiné barvy na ozdobení květináče, hlína, lopatka na nabírání hlíny, semínka řeřichy, hrášku, kopru a pažitky, 3 stroužky česneku, 3 malé cibulky (sazečky), konvička s vodou na zalévání

Postup:

- Květináč si nejprve nazdob barvami.
- Poté květináč naplň hlínou až těsně pod okraj.
- Do hlíny zamáčkni na různá místa 3 cibulky a 3 stroužky česneku kořínky dolů. Mysli na to, aby měli kolem sebe dostatek místa.
- Poté do hlíny zamáčkni asi 10 semínek hrášku.
- Na povrch květináče rovnoměrně nasyp trochu semínek kopru a semínek pažitky.
- Trochu zasyp hlínou a rukou zamáčkni.
- Nakonec na povrch nasyp semínka řeřichy.
- Květináček dej na podmisku a na parapet, kde je dost sluníčka.
- Nezapomeň semínka pravidelně zalévat vodou. Stačí trochu, ale častěji.
- Až ti budou rostlinky postupně růst, můžeš je začít sklízet na své svačinky.

Věděl jsi, že rostlinky hrášku se mohou celé sníst, když jsou ještě malé? Navíc hrách obsahuje spoustu prospěšných látek a pomáhá v růstu svalů a kostí.

RODNÝ LIST SEMÍNKA

Než nám ze semínka vyroste kytička, chvíli to potrvá. Pro zkrácení čekání si můžeš vyplňovat rodný list svého semínka.

Jméno bylinky:

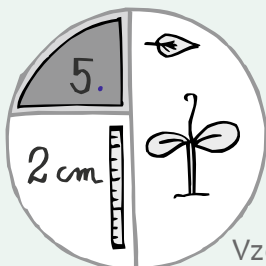
Kdy byla vyseta:

Kdy byla sklizena:

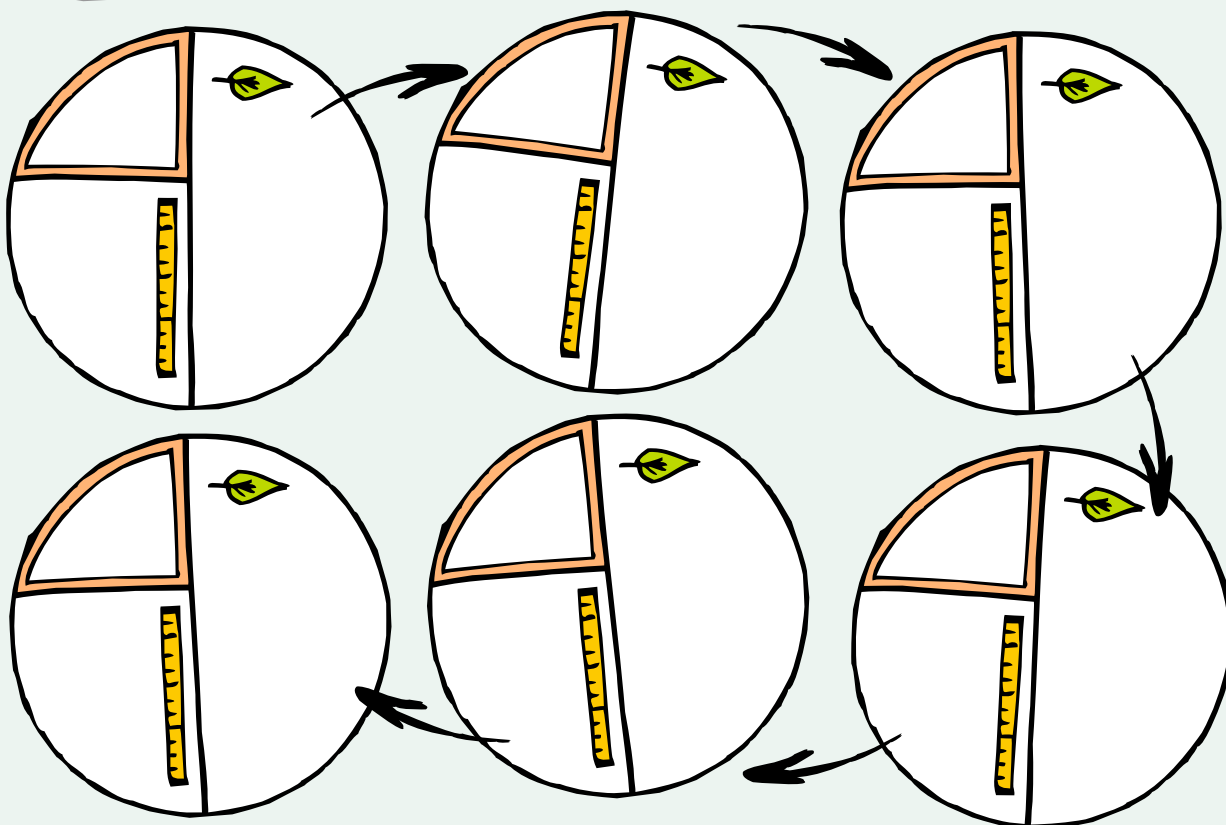
Zajímavost:

Sem si lepidlem nebo izolepou nalep jedno semínko. Pořádně si ho prohlédni lupou.

Jakou péči potřebuje:

Sleduj, co se se semínky děje. Do okének si znač pořadí dne od vysetí, velikost rostlinky, a zakresli vzhled rostlinky.

BYLINKOVÝ HERBÁŘ

Pomůcky: desky na ukládání herbáře, čisté papíry, papírová lepicí páska, nůžky, tužka, novinové papíry na sušení bylinek, bylinky

Herbář je takový zvláštní atlas rostlin, ve kterém místo obrázku nebo fotografie nalezneš usušené rostliny. Můžeš si takto vytvořit i svou sbírku bylinek, které už umíš poznat.

Postup: **Sběr bylinek:** Sbírej celé bylinky i s kořeny. U stromů či keřů sbírej část větve s listy a květy či plody. Dbej na to, aby bylinky nebyly mokré nebo poškozené.

Sušení: Jakmile se vrátíš domů, rozlož bylinky mezi dva listy novin. Snaž se narovnat listy a květy. Noviny skládej na sebe a prokládej dalšími prázdnými listy. Nakonec můžeš bylinky zatížit velkou knihou. Suš na teplém a suchém místě.

Herbářování: Vysušenou bylinku umísti na čistý papír a přilep na několika místech papírovou lepicí páskou. Nakonec na papír připiš nebo přilep popisek.

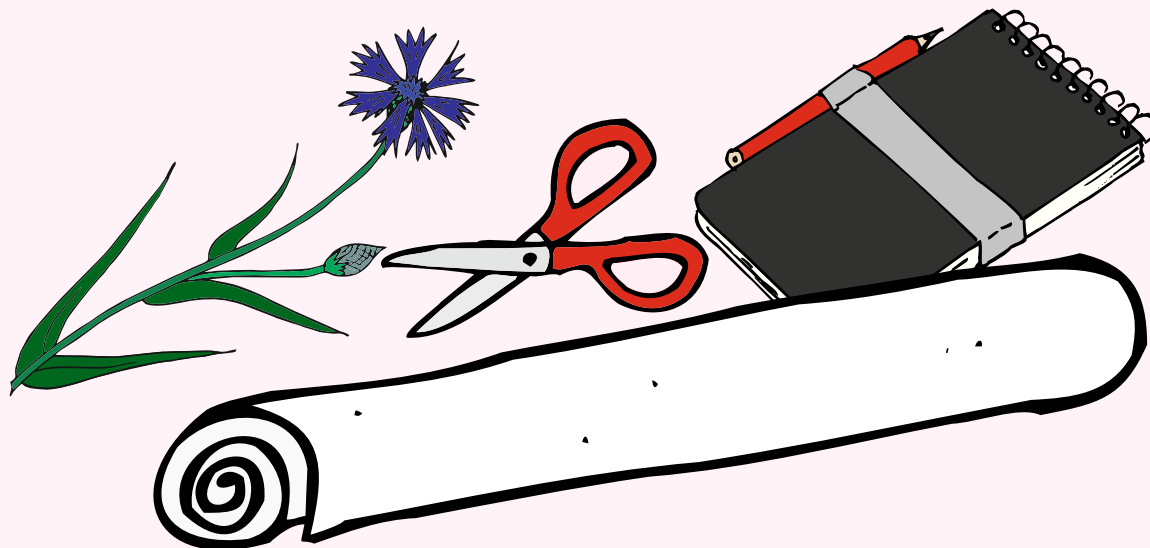
Popisek: Ke každé bylince si zapiš:

- český a vědecký název
- datum, kdy jsi bylinku sbíral
- popis místa, kde jsi bylinku našel
- jméno autora (takže tvé)

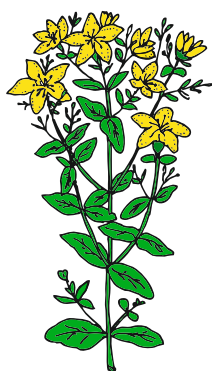
Pokud nechceš složitě vyrábět opravdový herbář, můžeš si vyzkoušet náš „netradiční“ herbář. Je zde celkem **devět bylin, které lidé dříve sbírali právě o Svatojánské noci**, kdy mají byliny největší moc.

Jednotlivé bylinky si najdi venku na zahradě nebo v parku. Prohlédni si je. Potom si obrázek každé bylinky vybarvi podle předlohy. K barvení můžeš použít přírodní barvy (třeba okvětní plátky rostlin, listy, hlínu). Doma si pak kolem bylinek z knížek vypiš k čemu jsou dobré, a jak nám mohou pomoci.

TŘEZALKA TEČKOVANÁ

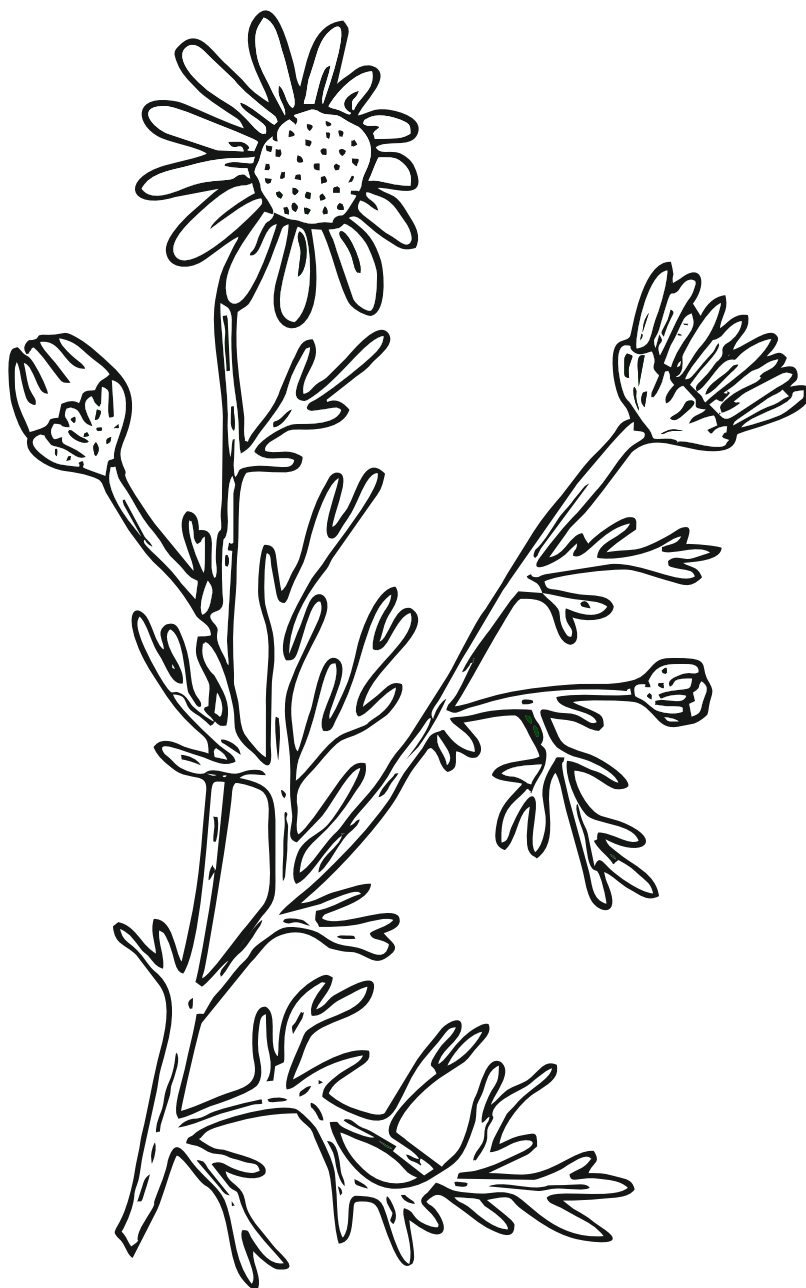
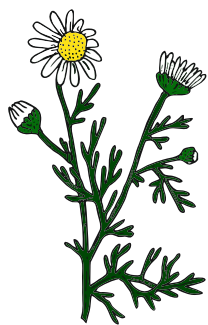
Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

ŘEBŘÍČEK OBECNÝ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

HEŘMÁNEK PRAVÝ

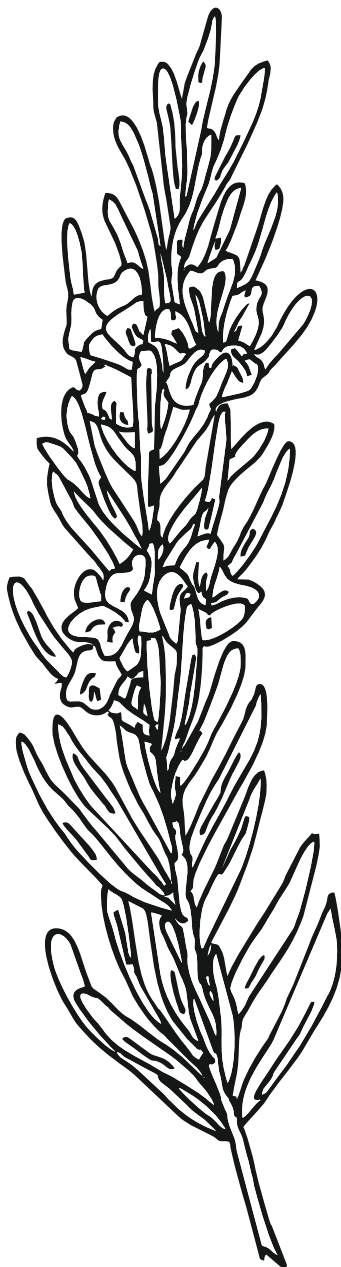
Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

MATEŘÍDOUŠKA OBECNÁ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

ROZMARÝN LÉKAŘSKÝ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš
lepít jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

ŠALVĚJ LÉKAŘSKÁ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

RŮŽE ŠÍPKOVÁ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

JITROCEL KOPINATÝ

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

PELYNĚK PRAVÝ

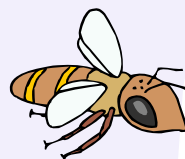

Zde nalep oboustrannou lepící pásku, na kterou budeš lepit jednotlivé části bylinky (list, květ, stonek, plod).

CESTA BYLINKOVOU ŘÍŠÍ – vědomostní hra

Pomůcky: nůžky, figurky, kostka

Opakování je matka moudrosti. A aby to opakování byla i trochu legrace, připravili jsme pro tebe jednoduchou vědomostní hru.

Pravidla hry:

- Vystříhej všechny šestiúhelníky z následující strany.
Do prázdných šestiúhelníků si můžeš zapsat své otázky.
- **Sestavení cesty:** Polož na stůl políčko start a cíl. Ostatní šestiúhelníky zamíchej. Potom postupně skládej šestiúhelníky vedle sebe otázkami otočenými vzhůru. Vytvoř tak cestu. Šestiúhelníky můžeš k sobě skládat libovolnou stranou – cesta se může klikatit. Na začátek umísti políčko start a na konec cíl.
- Všichni hráči si postaví figurku na políčko start. Pak postupně hráči hází kostkou a posouvají se o tolik políček, kolik padne bodů na kostce. Úkolem hráče je odpovědět na otázku, která se na daném políčku nachází. U kartiček s obrázky je třeba říct, jak se bylinka na obrázku jmenuje, případně na co se používá. Pokud hráč odpoví špatně, vrací se zpět na předchozí políčko, kde stál.
- Vyhrává hráč, který dojde na konec jako první. Poslední políčko se musí trefit přesně.
- **POZOR!** Pokud ti padne číslo 6, na otázku za tebe odpovídá hráč, kterého vybereš. Pokud odpoví špatně, vrací se o 3 políčka dozadu. Ty zůstáváš.

Vybarvi si jen tak pro radost ;)

Jmenuj bylinku,
která pomáhá
hojit zranění.

Jmenuj bylinku,
která nám
pomůže proti
kašli.

Jmenuj bylinku
proti bolesti
hlavy.

Jmenuj bylinku
proti bolesti
břicha.

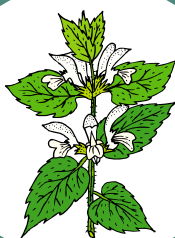

Jmenuj bylinku
na dobrý
spánek.

Můžu sbírat
bylinky u silnice?

Za jakého počasí
sbíráme bylinky?

Jak se správně
suší bylinky?

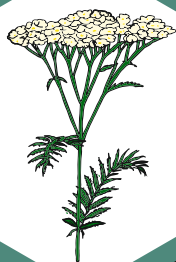

Jmenuj bylinku,
která je
jedovatá.

Jak se správně
připravuje
bylinkový čaj?

Jmenuj bylinku,
která má lidový
název
„včelařka“.

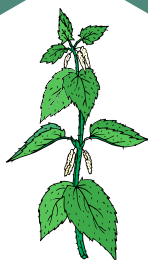

Po které
bylince budeš
mít větrový
dech?

Která bylinka
nosí štěstí?

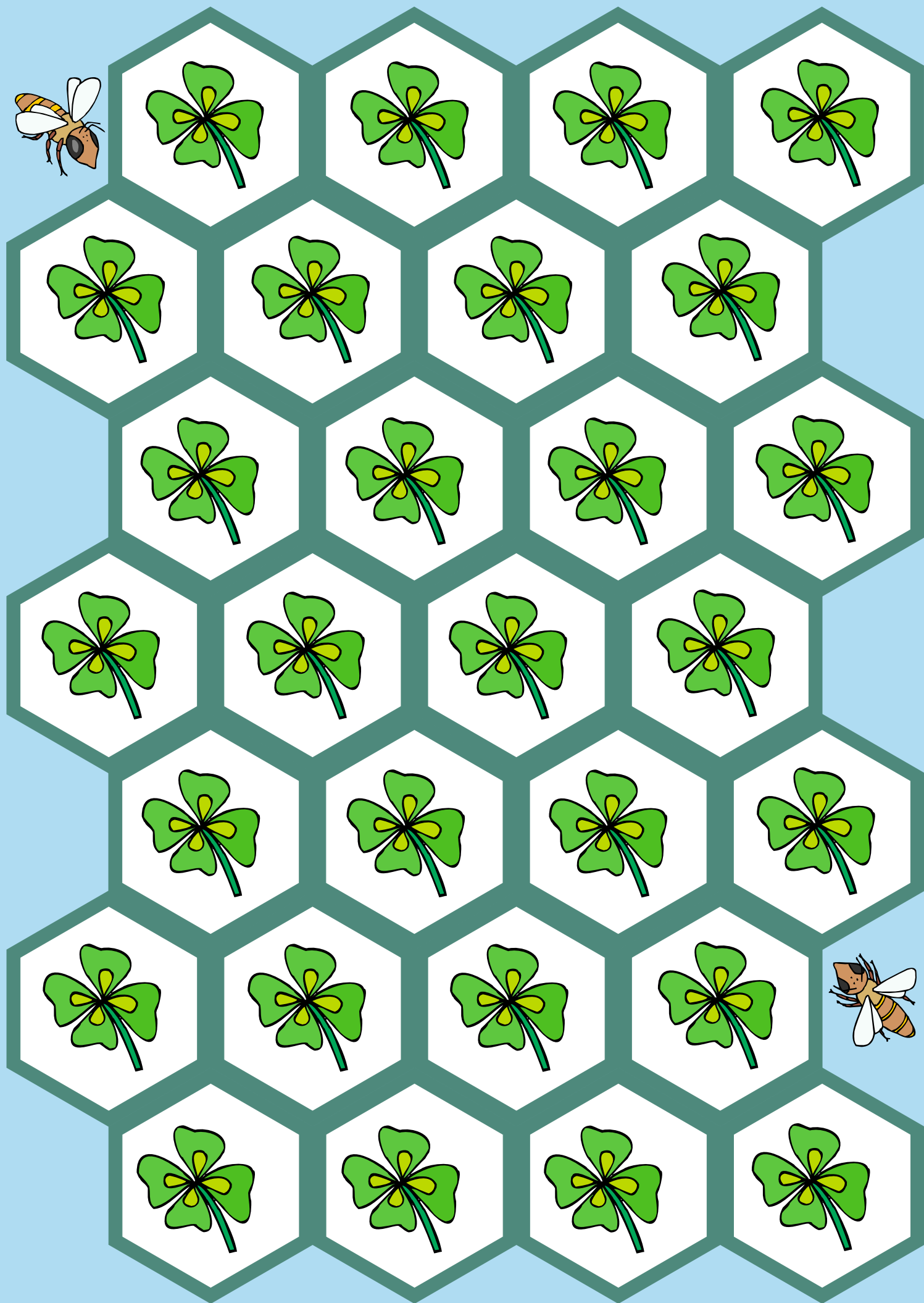
Která bylinka
je dobrá na
horečku?

Kdy mají
bylinky největší
moc?

START

CÍL

Správná řešení úkolů

PŘÍRODNÍ LÉKÁRNA OTEVŘENA:

- 1 – violka – a
- 2 – pampeliška – d
- 3 – kopřiva – e
- 4 – sedmikráska – b
- 5 – plicník – c
- 6 – podběl - f

OSMISMĚRKA - LIDOVÁ MOUDROST Práví:

- Před heřmánkem smekni, před bezem klekni!

BYLINKOVÝ ČAJ:

- na kašel: violka, divizna, šalvěj, jitrocel
- na nespavost: heřmánek, třezalka, meduňka
- na bolest hlavy: dobromysl, máta, meduňka
- na bolavý žaludek: meduňka, máta, heřmánek

POČÍTÁNÍ S BYLINKAMI - ČAJ NA DOBROU NÁLADU:

- 3 lžíce dobromysli
- hrst meduňky
- 2 lžíce hluchavky
- 2 lžíce kopřivy

BYLINKY, KAM SE PODÍVÁŠ:

- ARUTKNIT - tinktura
- STMA - mast
- VAŠŤÁ - šťáva
- PURIS - sirup
- PELKOU - koupel

Název: Jak na bylinky

Autor: Lenka Pavelčíková

Grafické zpracování, ilustrace: Petr Pavelčík

Vydavatel: Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště, příspěvková organizace

Adresa vydavatele: Purkyňova 494, 686 06 Uherské Hradiště

Tisk: Tisk Sarpet s.r.o., 2021

